

Asia: VN/16752/2022

Hallituksen esitysluonnos hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (yliopistosairaalisä ja siirtymätasauksen muutokset)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lahden kaupunginhallitus 03.10.2022 § 354

Lahden kaupungin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (yliopistosairaalisä ja siirtymätasauksen muutokset)

Hyvinvointialueiden yleiskatteelliseen rahoitusmalliin esitetään lisättäväksi vuodesta 2024 lähtien uusi määräytymistekijä yliopistosairaalisä. Lakimuutosesityksessä lisällä on tarkoitus kattaa yliopistollisista sairaaloista aiheutuvia muita sairaaloita korkeampia kustannuksia. Yliopistosairaalisä vähentäisi Päijät-Hämeen hyvinvointialueen yleiskatteellista rahoitusta vuodesta 2024 alkaen yhteensä 11,216 milj. euroa vuositasolla ja aiheuttaisi suoraan tämän suuruisen talouden tasapainottamisen tarpeen.

Ehdotettu erillinen yliopistosairaalisä on perusteeton ja heikentää siten rahoitusperusteiden uskottavuutta sekä alueellista tasa-arvoa hyvinvointialueiden rahoituksen jakautumisessa. Yliopistosairaalatason hoidon kustannukset tulevat korvatuksi ja katetuksi täysimääräisesti järjestämislain 57 § mukaisesti, kun yliopistosairaala laskuttaa hyvinvointialueita vaativan erikoissairaanhoidon tuottamisesta. TKKI-toiminnan eri osa-alueiden tai yliopistosairaaloiden muiden erityistehtävien muita sairaaloita korkeampia kustannuksia ei pystytä luotettavasti erittelemään kustannuslaskennan tai kirjanpidon keinoin sairaalan

palvelutuotannosta. Yliopistosairaloita ylläpitävien hyvinvointialueiden somaattisen erikoissairaanhoidon kustannukset eivät olennaisesti poikkea muista hyvinvointialueista, vaan ovat pääpiirteissään koko maan keskitasoa. Kustannusten näkökulmasta on vaikea perustella ehdotetun yliopistosairaalisän käyttöönottoa. Yliopistosairaalisällä siirrettäisiin perusteettomasti rahoitusta

muilta hyvinvointialueilta yliopistosairaaloita ylläpitäville hyvinvointialueille. Yliopistosairaaloille tutkimuksesta ja koulutuksesta koituvat ylimääräiset kustannukset tulee kattaa suoraan näille sairaaloille osoitetulla, korvamerkityllä rahoituksella eikä osana hyvinvointialueiden rahoituskokonaisuutta.

Kunnan perustehtävä on ylläpitää ja edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Lahden kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut on kokonaisuudessaan tuottanut vuodesta 2017 Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä. Yhdyspinta- ja rajapintatyö sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä Lahden kaupungin tuottamien hyvinvointia ja terveyttä edistävien palvelujen välillä on merkittävää. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuun muutos ei poista näiden palvelujen sekä kunnan tuottamien palvelujen synergiaa, eikä sitä, että sote-palvelujen saatavuus

sekä vaikuttavuus heijastuvat suoraan myös kunnan kustannustasoon. Hyvinvointia ja terveyttä ylläpitäviä sekä edistäviä toimia tehdään

jatkossakin yhteistyössä.

Nyt esitetty muutos hyvinvointialueiden rahoitukseen vähentäisi Päijät-Hämeen hyvinvointialueen rahoitus pohjaa kohtuuttomasti ja pysyvästi vuodesta 2024 yhteensä 11,216 milj. euroa vuositasolla. Päijät-Hämeen alueen sosioekonominen asema sekä ikärakenne ovat valtakunnan tasolla haasteelliset ja ovat johtaneet siihen, että sosiaali- ja terveydenhuollon tuottamiskustannuksia on jouduttu jo sopeuttamaan mittavasti alueen kuntien rahoituskykyä vastaavaksi. Lisäksi Päijät-Hämeen alueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja on tuotettu kustannusvertailujen näkökulmasta tuottavasti. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä on edelläkävijänä kehittänyt ja tehostanut toimintaansa, toteuttanut palkkaharmonisointia ja parantanut kustannustehokkuuttaan vuosia ennen sote-uudistuksen toteutusta. Se on myös toteuttanut omalla kustannuksellaan tietojärjestelmien yhteensovittamisen, jonka pääosin

muut hyvinvointialueet tulevat toteuttamaan valtionrahoituksella. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kustannustasoa ei voida kestävällä tarkastelulla

enää vähentää heikentämättä merkittävästi alueen kuntien asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä samalla hyvinvointia ja terveyttä ylläpitävien palvelujen laatua tai saatavuutta.

Lahden kaupungin lausunto:

Lahden kaupunki toteaa lausuntonaan, että esitetty yliopistosairaalalisän käsittely osana pysyvää hyvinvointialueen rahoitusta ei ole perusteltu eikä

kannatettava.

Ehdotus yliopistosairaalalisästä siirtää rahoitusta yliopistosairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille ja heikentää muiden hyvinvointialueiden rahoitusasemaa pysyvästi, on perusteeton ja asettaa alueet

rahoituksen osalta epätasa-arvoiseen asemaan. Ehdotettu yliopistosairaalisä siirtäisi rahoituksen painopistettä

kestämättömällä tavalla muusta palvelujärjestelmästä yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille, joissa on edelleen myös tehottomuudesta johtuvaa kustannusten poikkeamaa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen rahoituksen taso muodostuu jo ennen lakiehdotuksen sisältämiä lisäleikkauksia ongelmalliseksi (mm. palkkaharmonisaation toteutumisen ja eläkemenoperusteisen tasausmaksun toteutumisen lisäkustannukset). Riittämätön rahoitus vaarantaa hyvinvointialueen kyvyn tuottaa sen asukkaiden tarvitsemia palveluita. Päijät-Hämeessä on tehty vuosina 2020–2021 mittava taloudellinen sopeutus, eikä sitä ole mahdollista toistaa lähivuosina yhtä laajamittaisena.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle kohdentuva 11,216 milj. euron vähennys yliopistosairaalisän muodossa merkitsee noin 250 sairaanhoitajan, 90 lääkärin tai 197 pelastajan sopeuttamistarvetta Päijät-Hämeessä. Ottaen huomioon, että alueen rahoitus on muutenkin niukka, ei esitettyä vähennystä voida pitää miltään osin hyväksyttävänä. Yliopistosairaaloille tutkimuksesta ja koulutuksesta koituvat ylimääräiset kustannukset tulee kattaa suoraan näille sairaaloille osoitetulla, korvamerkityllä rahoituksella eikä osana hyvinvointialueiden rahoituskokonaisuutta.

Mörsky Tiina
Lahden kaupunki